

Bulbjærgfesterne.

Ved *P. L. Hald.*

I det følgende skal her fremdrages Mindet om de Forsøg, der i Begyndelsen af 1840erne blev gjort for at afholde aarlige Fester paa Bulbjerg i Lighed med de der samtidig fandt Sted paa Himmelbjærg, og her som der var det St. St. Blicher der gav Stødet til Afholdelsen af disse.

Da Blicher fremsatte Programmet for Himmelbjærgfesten for 1841 skriver han¹): "De Dannemænd som paa Bulbjerg ifjor have samlet sig drevne af den gode Aand og iaar ville forny deres Bestræbelser til Folkelighedens kraftige Fremme hilses og lykønskes af Himmelbjærgpræsten". Hermed havde Blicher anerkendt Festerne paa Bulbjerg som Led i den folkelige Opvækkelse og givet dem sin Velsignelse.

Den første Himmelbjærgfest blev afholdt 1839, og Ideen synes at have vundet udelt Tilslutning her Nord for Limfjorden, og det synes ogsaa, som det er Egnens Præster, der har gaaet i Spidsen i alle Tilfælde finder man, at en Del af dem optræder ved Festlighederne, ligesom Pastor Obel²) fra Øsløs nævnes som en af Lederne.

Planen for den første Fest i Aaret 1840 findes 30. Maj i Thisted Amts Av. hvor en unævnt Indsender skriver: "At ogsaa Sans for hvad der er alment og skønt under Tidens fremadskridende demokratiske Folkeliv næres selv i Egne, der saavel hører til de af Naturen mindst begunstigede, som i hvis isolerede og nøgne Beliggenhed Savnet af heldige Omgivelser haardt maa føles derpaa frembyder den nordvestlige Del af Jylland Eksempel. Efter en i saa Henseende fattet Ide, er det nemlig herren bestemt, at der paa Bulbjærg i Vester Han Herred indtil videre, saafremt Forslaget maatte finde Bifald, hvert Aar i det mindre skulde holdes en Folkefest og ifølge en derefter i dette Øjemed udstedt Indbydelse, er de fornødne Tilskud til en Bygnings Opførelse paa bemeldte Bulbjærg i denne Anledning af Omegnens Beboere tilvejebragte og Bygningen³) for Tiden under Arbejde". Indsenderen

¹ Randers Avis 29. Juni 1841.

² Bertel Langballe Obel, Præst i Øsløs-Vesløs-Arup fra 1833-1841, senere Præst i Hillerslev-Kaastrup, se Aarbog 1916 S. 78.

³ Dette Hus er nok ikke det første, der er blevet rejst paa Bulbjerg. Som bekendt har Blicher henlagt Slutningen af sin Novelle "Eneboeren paa Bulbjærg" til dette Sted. Om der har været et Hus eller noget, der kunde minde om et saadant, da Blicher besøgte Stedet, vides ikke; men der fortælles paa Egnen, at under Krigen med England 1807-14 boede her i et lille Hus en Kystvagt, som blev skudt af Fjenden, der gik i Land for at proviantere. En anden Efterretning vil vide, at et engelsk Krigsskib en Aften landsatte en gammel Mand, som paa Bulbjærg opførte en Hytte, hvor han faa Aar efter døde.

Afdøde Fiskeeksportør Ottesen i Thisted fortalte mig engang om det sidste opførte Hus, som han mindedes fra sin Barndom, og han fortalte ogsaa, at der tidligere havde været et Hus paa Bulbjærg. Det nye Hus blev lavet af Limsten, der blev savet ud af Bjerget, men han mente, at dets Opførelse skyldes, at Kong Kristian d. 8. i 1842 paa sin Rejse gennem Amtet ogsaa var paa

omtaler derefter nøjere det sjældne Sted med Skarreklit og den øde Egn, hvorover man fra Bjerget har en sjælden vid Udsigt. Da det imidlertid var for besværligt for Egnens Beboere at deltage i Festerne paa Himmelbjærg "og der blandt andet komme til at skue dettes yndige Omegn, maa man der (altsaa paa Bulbjerg) nøjes med at nyde Naturen paa sin Vis, men ikke mindre vil man vist her besjælet af Patriotismens sande Aand vide at opfatte en Folkesamlings rette Betydning og at saaledes Taler saavel som Sange i denne Anledning ved Festlighederne vil finde Sted, derpaa tør vist gøres Regning".

Festen var oprindelig bestemt til at skulde afholdes paa Kong Kristian d. 8. Kroningsdag d. 28. Juni og skulde være til Ære for denne højtidelige Begivenhed; men den blev senere henlagt til den 1. Juli. I Indbydelsen oplystes endvidere, at Adgangen vilde "blive nogle faa Mark", der skulde anvendes til Dækning af Udgifterne; der var Adgang for Folk af alle Stænder; og foruden Taler og Sang vilde der forefindes Beværtning; den mere underholdende Del af Festen skulde bestaa af Musik, Dans og Fyrværkeri.

Den første Bulbjærgfest maa siges at have været meget vellykket efter Referatet⁴) at dømme. Der var kommet over 300 Mennesker til Stede, og Højtideligheden indlededes med en Tale af Pastor Obel, der "tolkede Kroningens Vigtighed for Folk og Land" og derefter foretog en Slags Indvielse af Bulbjærg som Samlingssted for en Fest en Gang om Aaret for Omegnens Befolkning. "Herr Pastor la Cour⁵), Pastor Haven og flere holdt ogsaa Taler i samme Anledning og 3de Sange forfattede af Dhr. Pastorer Feld, Jacobsen og Dreyer blev afsjungne, og det ophøjede Kongepars Skaal udbragtes med den største Enthusiasme af alle Tilstedeværende under Kanonernes Torden. Et smukt Transparent var opført, hvori saaes det kongelige Navnechiffer med en Krone over og under nedens Retfærdighedens Emblemer. Paa Bjerget selv var flere Telte med Spise- og Drikkevarer og andre Forfriskninger opslagne, og et stort Hus

Bulbjærg. Dette Besøg nævnes dog ikke i Referaterne af Kongens Rejse, endskønt de ellers er meget omhyggelige i deres Skildringer at denne Tur. Kongen Var derimod paa Hanstholm. - Det var en Mand fra Lild, der byggede Huset paa Bulbjærg; senere hen gjorde det Nytte som Sømærke; men da det ikke blev vedligeholdt, faldt det efterhaanden sammen, og Stenene forsvandt lidt efter lidt, "saadant som det var Skik og Brug der paa Egnen", d. v. s. at bjergsomme Folk Tid efter anden forsynede sig med Stenene til eget Brug.

⁴ Thisted Amts Avis fra 4. Juli 1840.

⁵ Da Præsterne kun er anført ved Efternavn, har det været vanskeligt at finde deres Hjemsted, men da man sikkert kan gaa ud fra, at de er fra den nærmeste Omegn, fremkommer følgende Oplysninger: Carl Georg la Cour, Præst til Bjørnsholm-Malle ved Løgstør 1834-1847. Frederik Christian van Haven, Præst i Tømmerby-Lild 1837-1841. Hans Michael Feld til Haverslev-Bejstrup. Chr. Frederik Jacobsen til Brovst. Jørgen Cantzel Blicher Dreyer til Torslev-Svenstrup 1834-1841.

opbygget og indrettet med flere Bekvemmeligheder; her begyndte Dansen om Eftermiddagen. Man saa Damer og Herrer, Fruentimmer og Mandfolk af alle Stænder og fra flere fjerntliggende Egne af Jylland at danse i fredelig Endrægtighed ved Siden af hinanden. Om Aftenen begyndte uagtet det mindre gunstige og regnige Vejrlig Fyrværkeriet, der i denne øde Sandegn paa det høje Bulbjærgbak have haft et meget pictoresque Udseende, og det Hele vil have lignet en ophøjet Oase i den arabiske Sandørken. Festen continuerede til Kl. 4 om Morgenen og alting aandede Liv, Munterhed og Glæde”.

Denne Begyndelse maa sikkert have virket opmuntrende paa ”Directionen” saa den atter i 1841 ved Annonce i Avisen i Avisen indbød til Fest den 9. Juli med lignende Program som forrige Aar; Adgangen skulde koste 2 Mark.

Vejrguderne lagde sig denne Gang alvorlig paatværs af Festlighederne og efter Referatet⁶⁾ var Tilslutningen ikke saa stor som det første Aar, ”dog havde man den Glæde at se mange fra Aalborg, ja selv fra Sjælland og 2de her i Egnen for Tiden sig opholdende Udlændinge en Englænder og en Stettiner bivaanede Festen.

I Salonen dansedes hele Natten igennem, der kun afbrødes ved Udførelsen af flere Sange og Toaster og mange Taler blev afholdte, blandt andre af de fra forrige Aar hæderligen bekendte Folketalere Pastorerne la Cour og Feld; af nyere fremtraadte ogsaa blandt andre Candidatus philosophiæ og Landmand C. Hansen og Examinatus juris Bredstrup⁷⁾ og i det Hele havde de afholdte Taler og de udbragte Toaster en folkelig Karakter og tilkendegav den Tidens Aand der under en trofast Kærlighed til Kongen og Fædrelandet behersker det rolige, besindige og selvstændige jydsk Folk. Et Fyrværkeri blev afbrændt, og Festen continuerede til Kl. 6 næste Dags Morgen”.

Men i Længden blev det vanskeligt at holde Begejstringen for disse Folkemøder paa Bulbjærg oppe. Det vil af det foregaaende fremgaa, at det

Bidrag til den ”folkelige Opvækkelse”, det havde været Indbydernes Tanke, at Møderne skulde være, straks kom til at staa i Skygge for Forlystelserne, som sikkert har virket mest tiltrækkende for en stor Part af Deltagerne, og man ser nu, at Præsterne, som havde været særlig virksomme ved de to første Aars Møder, ganske mangler det tredje Aar. Stedets afsides Beliggenhed har sikkert ogsaa været til Hinder for en Fortsættelse.

For 1842 blev Festen bestemt til den 12. Aug. I Indbydelsen⁸⁾ hedder det, efter at det er meddelt, at der bliver Musik og Dans: ”Da Festens Berømmelse til den Dag er sket for derved at højtidelig holde Communallovens Udgivelse⁹⁾, saa forventer man, at enhver der føler sig begejstret ved denne nyttige Indretnings Indstiftelse vil ved Taler og Sange forherlige Festen”.

Men med Taler og Sange blev det smaat denne Gang; kun en Sang og kun en Taler, nemlig Procurator Toft¹⁰⁾. Vejret var denne Gang ingen Hindring, for ”det var det skønneste”. Antallet af Deltagere angives noget svævende med, at det ”var ligesaa stort som forrige Aar nemlig fra 100 til 500 Personer”, hvoraf en Del tilrejsende, som nok saa meget kom for at beundre ”den mærkelige i Vestersterhavet frit staaende Kalkstensklippe og for at nyde den skønne Udsigt fra Toppen af Bjerget”, som for at deltage i Festen. Ogsaa denne Gang gik Dansen til Musikkens Toner hele Natten igennem, men uden Afbrydelse, og Referatet¹¹⁾ slutter ”men man maa beklage, at ej flere fulgte den almindelig skete Opfordring til at staa frem som Talere, thi en Folkefest uden slig aandelig Nydelse taber derved det interessanteste og gaar saa let tilbage til at blive kuns et - Bal”.

Hermed ender Efterretningerne om Bulbjærgfesterne, og kun de knappe Meddelelser i Thisted Amts Avis er de eneste Minder om disse Sammenkomster, hvorom ingen mundtlig Overlevering har været at finde blandt Egnens Befolkning.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1926, side 204-208)

⁶⁾ Avisen 16. Juli 1841.

⁷⁾ Fuldmægtig ved Han Herredernes Kontor paa Skjerpinggaard.

⁸⁾ Avisen for 2. August 1842.

⁹⁾ Forordningen af 13. August 1841.

¹⁰⁾ Underrettsprokurator i Thisted.

¹¹⁾ Avisen Nr. 98, 1842.